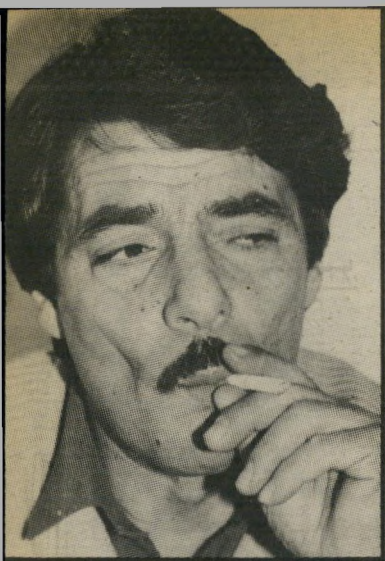

נציב בתי הסוהר: הברחתי לו שוקולד לכלא!

מה קורה - התאספו ארבעה קצינים, ונהיה רעש גדול. שאלו אותי: מה זה? אמרתי בטיבעיות הגמורה ביותר: "מה זאת אומרת, מה זה? זה בשבילי". שאלו: "מה, אתה חולה?" אמרתי: "כן, אני חולה סוכרת. כל המ"חלות - מאז שהבן שלי פתח לא כל-כך האמינו לי, כנראה. לכן שאלו: "אז מה אתה לוקח?" עניתי: "אינסולין". ככה ידעתי מהשכלה כללית. עדיין לא כל-כך השתכנעו. דחפו לי את השוקולד לפני ואמר: "תאכל". עשיתי להם הצגה, זרקתי בכעס את השוקולד על הרצפה, ככה שיתלכלך.

בכל ביקור שלי בכלא הצרפתי הייתי, כמובן, מגיע עם מתנות. ספרים, דברים טובים. יום אחד שאלתי את דודו (כינויו של דוד בפי אביו): "מה, אתה רוצה במיוחד?" זה היה בערך אחרי שישה חודשים שריצה בי כלא. הוא ענה לי: "שוקולד!". אז בדיוק שריהמישפטים הח"ד בצרפת הוריד את מחיצותיה זכוכית העבות שהפרידו בין ה"אסירים למישפחותיהם בפגישות. שמתי חפיסת שוקולד צרפתי בי כיס המעיל שלי, ונכנסתי לכלא. עשו עליי חיפוש והיד של הקצין, שבדק אותי, נתקלה מייד במשהו קשה.

מייד - לפני שהספקתי להבין בסוף בא משהו ואמר להם ש-

להרוויח כסף. הצעתי למישרד-הביטחון שיקנו לי רכבי-שיקום, ואני אסע ברכבי הארץ כסוכן-נעליים. כן - נעליים! לפני כל זה, החלטתי שאני נוסע קצת להתאורר, לנקות את הראש, לי יוון. זה היה סוף 1983. כאן מתחיל הסיפור.

ביקשתי מים

יו לי כמעט 2000 דולאר: חסכוני נות וסכפר של אבא. מיוון נסעתי לתורכיה. שם, מייד בלובי של המלון, הכרתי נהג-מונית. הוא עשה לי הצגה רצינית. העבודה שלו, כך סיפר לי, היא להסיע תיירים. הוא מכר לי כמה שהוא אוהב את ישראל, יהודים. המחיר שהוא ביקש ממני היה 20 דולר ליום סוירים. עשיתי חשבון שאם אני אשכור מכונית וכל שאר ההוצאות

הפסטיבל הזה סביבי, מתקבל, מבחינה מסוימת, בהכנה מצד. אני לא בדיוק יודע, אם זה יעשה לי טוב או רע. הנזק היחיד שזה עושה לי כרגע זה שלא יוצא לי לנזק. כל הזמן - ביקורים. פיתאום נעשיתי מין אהוב-הקהל. אני עוד קצת מרחף. לא ישנתי מאז שהגעתי ארצה. אוכל - כמעט שלא. מדי פעם יש לי מין כזאת צלילה. אני כותב עכשיו ספר על מה שקרה לי. לא, עוד לא היו אליי פניות מיס-חריות. סתם התחלתי לכתוב את זה ב"כלא. כבר יש לי חצי כתוב. הלוואי ויציא לי מזה גם כסף. ככה לפחות אפיצה קצת את אבא על ההוצאות שנרמתי לו. מה יהיה בספר? הנה חלק מזה: נולדתי ברחובות לפני 30 שנה - 25 באפריל. אני מול שור. כן, אני מאוד מתעניין באסטרולוגיה. התחלתי עם זה בצינות ככלא. זהו, היתה לי ילדות רגילה. גן בעי-

אבא סויה - מה, אתה חולה? אני חבר-כנסת - אז עוד כיהנתי בכנסת. לא הייתי נציב - והכל עבר בשלום. אחרי-כך, מדי פעם, הייתי מצליח להבריח לו שוקולד. בכלא השני - שהיה כלא הרבה יותר פתוח - כבר העלימו עין. הייתי נכנס. כל ביקור, כמו קוני-דיטוריה, בכיס ימין - עוגות. בכיס שמאל - שוקולד. אלא מה?

מלחין. בסך-הכל, אחרי שנתיים עוד לא הספקתי ליהנות מהחופש.

ספורט סטאטי

בלא הראשון שאלו הגעתי לקרא קרן. הוא נחשב לכלא הקשה ביותר הקיים בצרפת. ישבתי שם שנה וחצי. היינו שלושה אנשים בתא. קמים ב"ז בבוקר. מקבלים "לחמניות" - זה משהו שצריך לזרוק את רובו - 10 גרם חמאה. מה שנשאר מהאוכל הזה, מחלקים לבתי-סוהר אחרים. כל אחד יכול לקום שם מתי שהוא רוצה. זהו כעצם בית-מעצר. היינו סגורים 23 שעות ביממה בתא. רק שעה אחת ביום הוציאו אותנו לטייל בין

ביקשתי מהם קצת מים. הייתי מדי יובש. כעצם המום. ניסיתי לברר מה קורה, אמרו לי: "אנחנו - אין לך בכלל מה לנסות ולרדב איתנו. יבואו אנשים האחרים על כך ויטפלו בך אחר-כך". סביבי היה רעש נוראי.

לקחו לי את הנעליים, קדחו לי בתוכן ופרקו את כל מה שהיה עליי לחתוכות-חתיכות.

במשך כל התקופה שישבתי בכלא, שיחותי את הרגעים האלה שוב ושוב. חשבתי על זה המון, אבל לא ניסיתי לחפור יותר מדי עמוק, כמו איזה פצע.

קצין בכיר ביותר במיטרה הצרפתי אמר מאוחר יותר לאבא שלי, שד"שמה על זה שנתפסתי. הוא סיפר לו שקיימים לווייתני-פיש כאלה, שיש להניח שהייתי במעקב מהרגע שבו קיבלתי את המיוודות. או שהיו שורדים אותי, או שמחסלים!

מה אחר-כך? חיכיתי וחיכיתי. אמרו לי: "קשה להאמין לגירסה שלך. אני פופע נהג-מונית. אתה משוחרר... אם לא - אתה נשאר" כשאני מדבר עכשיו זה מזכיר לי קצת את החקירות במיטרה, וזה קצת

ראיתי שכראי לקנות שם, אז הת'אספו לי מתנות למישפחה, כעיקר בגדים. אמרתי לנהג שאני צריך לקנות מיוודות בשביל כל הסחורה. הוא קטע אותי: "אני יש לי מלא מיוודות! ואתה הומנת אותי לאכול... אני חייב לך".

ניסיתי להתווכח. בסוף הוא הביא לי מיוודות בצבע תכלת וצהוב.

נסעתי לפאריס, בערב-סילווסטר ו-התכוננתי לחגוג... פיתאום, בנמלה-ה"עופה בצרפת, הוציאו לי הכל מהמיד וודות. חתכו אותן והוציאו את החומר.

שאלו אותי: "מה זה?" לא ידעתי מה זה. חשבתי שאולי חושדים בי, שניסיתי לפוצץ את המ"טום. מאיפה אני צריך לנחש? בבתי-אחת התאספו מסביבי הרבה אנשים. עד היום אני לא מבין בדיוק מה קרה.

אמרו לי: "אם החומר הופך לשחור - אז כבר אנשים אחרים יטפלו בך - מיפלה-המים!" זה אכן הפך לשחור. מייד קשרו אותי באזיקים ליד עמוד ופתחו שמפניה. מה זאת אומרת, מ"ה השוטרים!

דויד סויה ואמו החורגת
השוטרים פתחו שמפניה

קרון, בית-ספר יסודי, תיכון-אורט. הייתי תלמיד מצטיין לפעמים, לפע'מים - בררקיטס. בגיל 18 ההורים שלי התגרשו. היחסים ביניהם מצויינים עד עצם היום הזה. גרתי אצל שניהם, התחלתי ביניהם. אני אוהב את שניהם. אצל שניהם היה לי חדר, היתה לי פינה. יש בתורה אימרה: "כבר את אביך ואת אמך" לא?

ב-1977 נפצעתי בראשי, באימונים. יש לי 30 אחווי-נכות. יש לי מזה כאב"ראש. אני לא סובל רעשים. אחרי שהשתחררתי, עברתי בתל-נוף בשיפוץ גנטיים. כאורך עובד צה"ל. זה נמשך בערך שנה. אז הוריעו שמפטים את כל החישים: כנכר צה"ל, יכולתי כעצם לחייב אותם להמשיך ולהעסיק אותי, אבל לא רציתי. אז החלטתי לנסוע קצת לחו"ל, לבקר מישפחה.

נסעתי לצרפת. שם הכל מלא במזר-קוטמים, בכל מקום - מורקה נד"לקתי על המורקות. החלטתי לפתוח עסק כזה בארץ. הייתי כחצי שנה אצל אח של אבא שלי בצרפת, ולמדתי את העניין.

נכון שבשביל כזה עסק - צריך גם כסף. אבל כעיקר צריך לדעת לרכוש אתה שלי היה אז ראשי-מועצת מוכרת בתיה. לא השתמשתי בשמה. הייתי שר לח לכל מיני מועצות, מקומות. פרטים על כוונותי, מבלי להזכיר את שמו. כל אחד רוצה להתקדם בכוחות עצמו. לא היה לי מין חזון כזה: הולכת להיות לנו מדינה יפה! אבל העסק לא הלך. בגלל (שימחה) ארליך - הוא היה אז שר-האוצר, תקופה קשה.

אז התחלתי ללמוד שמאות-דכב בס'ניף של הטכניון בתל-אביב. הלימודים נמשכים שנתיים. היתה חופשה בלימודים, ואז החלטתי שצריך גם לנסות

גיבור מקומי

דויד סויה, גיבור לאומי, הגיע הביתה. נחיתתו בנמלה-העופה בן-גוריון הועברה לכל בית בישראל בשידור "אל מול פני האומה". אביו, רפי סויה, נציב שרות בתי-הסוהר, שהלשונות הרעות הלעו בוזמו שזכה בתואר הנכבד בזכות, או בגנות, ישי-בתו של הבן, אמר ברנע של פיכחון: "אני לא מאושר מכל הפסטיבל הזה. אחרי הכל, זה אסיר ולא שבוי-מילחמה".

דויד לא חזר מהשבוי, אך מנסה להתאקלם במציאות החדשה. לומד מהו שקל, ממש כשם שהש"בוים נאלצו ללמוד מהו מחדל.

יש בתסריט הזה הכל: אב מפורסם בתפקיד ה"בכיר ביותר בשרות בתי-הסוהר. בן - אסיר. נקודה. גירושין שהשפיעו אולי על הבן שסרח או הופל בפתאום שמכר את כל רכושו למען הצלת בנו. כמעט תסריט אידיאלי לסרט הודי שובר-קופות. אלא שהדמויות כאן הן רב-מימדיות. רגשניות. חמימות. כנות. אולי מעט תמימות. כך קרם התסריט עור וגידים והפך לפיסת המציאות הפופולארית ביותר במדינה.

ביתו הפסטורלי-כפרי של סויה במזכרת-בתיא נראה ביום השבת. אחרי שובו של הבן האובד, כתחנת-מעבר, הדלת פתוחה. תרתי-משמע, כל העת, נכנסים ויוצאים. עוברים קרובי-מישפחה, חברים וסתם מתחככים.

נכנס אדם, ענוד מישקפ-רייבן. מכשיר-זימונית, מפתחות מצלצלים של בה"אס"ח 86. הוא מוודא שכל הנוכחים הבינו. "אני האמרגן של יהורם גאון, נעים מאוד!" הוא מציג עצמו. ומפזר לחיצות-ידיים לכל עבר. בוחן את השפעת הדברים. לא עוברות כמה שניות והוא גורר את האב המאושר. שנאלץ למכור את ביתו בשביל הרגעים האלה. לחזות ב"86 בעלת שתי מערכות אזעקה ש-רק אינפרא-אדום מכבה אותן! גג פתוח, מכשיר-טלוויזיה בתוך המכונית וקולטת רועמת של אלף נשיקות בביצועו של גאון. כמובן.

הוא סתם עבר בסביבה. גם על סיטואציה אינטימי מית כזאת יש טרמפיסטים. אחרי-כך מתקשרים לי יהורם, "אני אצל הנציב בבית!" מתרגשים. עושים רושם.

הכוכב האמיתי, דויד, מבטי בתימהון במתרחש סביבו. אינו קולט, מנסה להתרכז. הוא הסיבה להתרחשות הבלתי-פוסקת.

אליס, אחותו השניה של אביו - בלונדינית חמה - טורחת סביב כולם. איילה, בתה הנאה של אליס, אינה מפגרת אחריה.

סויה, חזות צרפתית עדינה וגיוונים לגמרי לא-צבריים, מתכנן לברוח לאילת. קורות-חייו רצופות בבריחות כאלה. נטילת פסיק-זמן. כך גם החלה הפרשה המפורסמת שלו. הפעם מדובר על 10 ימים, בגיל 30 אין הוא מתכנן, בינתיים, את ההמשך. אביו מחפש עברו כלה. לפני אילת עוד מנסים לאחוז בו מכל עבר. לדוש ולחלוב עוד ועוד פרטים. כל פרט בחייו של הכוכב-התורן שווה בתיקשורת זהב. לפני שבועיים זה היה שמאל פלאטי-שרון. לפני חודשיים - אנטולי שצ'ונסקי, בישראל התי-קבלו שלושתם בנמלה-העופה ללא הבדל. דויד סויה כותב כעת ספר אוטוביוגרפי. ב"עוד שבועיים, יש להניח, יוצץ כוכב חדש.

ארבעה קירות, בלי גג. שטח קטן. גם כן טיול... רחבות הטיולים הן מעין חצרות-חצרות. בכל אחת מהן מטיילים כארבעים-חמישים אסירים נעולים. מעל החצרות, מפטירים סוהרים - מלמעלה, אם יש מכות או משהו - אז הם נחתים מייד ומשתקים את העניין. אין מה לעשות בתא. מרוב יאוש התחלתי לגרל שום משורשים שמי-צאתי באוכל...

החדר הוא בערך 2.20 מטר על 2.30 מטרים. יש בחדר אסלה, כיור, שולחן, שרפרף לכל אחד. מיטה של שלוש קומות. בכל פעם ישנתי בקומה אחרת, בשביל לגנוז. השותפים שלי לחדר השתנו. מס' בות ביטחון או מדיניות אחרת, יוצרים שם תחלופה. אני לא יכול לתאר מי בדיוק ישב איתי. לא נוצרה כזאת היכרות. לא שאלתי אף אחד מהם על מה הוא יושב. כל אחד מסתגר בתוך עצמו. רוב האסירים שישבו איתי היו יהודים. כנראה בכונה תחילה. על מה דיברנו בינינו? הנה דוגמה: "ראית את ההוא שם, עם המיכנסים החומים הישנים?" ויהיו עשירים לפי מה שלבשו. לפי לבוש עשיר, עני, "ההוא התאבד היום... התיאש!" וזהו דוגמה של שיחה אופיינית. (המשך בעמוד 38)